

Modtaget via elektronisk post. Der tages forbehold for evt. fejl

Europaudvalget
(Alm. del - bilag 1445)
miljøministerråd
(Offentligt)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg og deres
stedfortrædere

BilagJournalnummer	Kontor	
1 400.C.2-0	EU-sekr.	1. oktober 1999

Til underretning for Folketingets Europaudvalg fremsendes vedlagt Miljø- og Energiministeriets grundnotat vedrørende forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om luftens indhold af ozon.

Grundnotatet er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg.

MILJØstyrelsen 29. september 1999

Transport- og Luftkvalitetskontoret PBS/UT/GT/17

J.nr. 1034-0044

MEM 0219-MST

Grundnotat

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om luftens indhold af ozon.

KOM(99)0125

Resumé: Forslaget indgår i EU's strategi til bekæmpelse af forurening, eutrofiering og ozon. Dette direktivforslag er fremsat sammen med et forslag til direktiv om nationale emissionslofter, idet der er en nøje sammenhæng mellem emission af

kvælstofoxider (NO_x), flygtige organiske forbindelser (VOC) og dannelse af ozon. Der er derfor en nøje afstemt balance mellem de forslåede grænseværdier for ozon og emissionsloftet for NO_x og VOC. Forslaget vil opstille langsigtede målsætninger, "målværdier" samt tærskelværdier alarmering hhv. underretning af befolkningen. På nuværende tidspunkt ønskes det bl.a. sikret, at der anvendes fælles målemetoder og vurderingsgrundlag for luftens indhold af ozon og ozonforløberne i medlemsstaterne, og at der indhentes fyldestgørende oplysninger om ozonniveauerne, og at disse oplysninger gøres tilgængelige for offentligheden.

Mens emissionslofterne skal sikre, at ozonproblematikken er effektivt overvåget på det regionale niveau, skal målværdierne i dette forslag sikre den nødvendige overvågning på lokalt niveau. Direktivet kan også bruges som en indikator for fremskridt i forbedring af de regionale ozonniveauer. Implementering af både direktivet om nationale emissionslofter og målværdierne i nærværende direktiv om luftens indhold af ozon skal sikre, at målsætningerne kan overholdes.

1. Status

Kommissionen oversendte den 16. juli 1999 ovennævnte forslag til Rådet.

Forslaget har hjemmel i artikel 175, stk 1, i TEF og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i artikel 251 i TEF (tidl. artikel 189B).

Forslaget har baggrund i Rådets rammedirektiv om vurdering og styring af luftkvalitet (96/62/EF). Bilag I til rammedirektivet indeholder en liste over luftforurenende stoffer, som skal tages i betragtning ved vurdering og styring af luftkvaliteten, herunder ozon. Nærværende forslag er også en opfølgning på artikel 8 i direktiv 92/72/- EF (om luftforurening med ozon), der forpligter Kommissionen til at fremlægge forslag, den finder hensigtsmæssige for at kontrollere ozonforureningen i EU.

Der er tidligere fremsendt grundnotat til Folketingets Europaudvalg den 30. september 1999.

Forslaget har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om forslaget.

Formandsskabet har sat punktet på dagsordenen med henblik på en indledende politisk drøftelse. Punktet er annonceret som åben debat.

2. Formål og indhold

Formålet med direktivet er:

1. at opstille langsigtede målsætninger, "målværdier" samt en tærskelværdi for alarmering og en tærskelværdi for underretning af befolkningen med henblik på at undgå, forebygge eller mindske skadelige virkninger af ozon på miljø og sundhed
2. at sikre anvendelse af fælles målemetoder og vurderingsgrundlag for luftens indhold af ozon, og ozonforløberne i medlemsstaterne,
3. at sikre, at der indhentes fyldestgørende oplysninger om ozonniveauerne og at disse oplysninger gøres tilgængelige for offentligheden, samt
4. at sikre opretholdelse af eksisterende god luftkvalitet hvad angår ozon og forbedring i andre tilfælde.

Luftens indhold af ozon angives primært i mg/m^3 , dvs. "mikrogram ozon pr. kubikmeter".

Det foreliggende direktivforslag er fremsat af Kommissionen sammen med et forslag til direktiv om nationale lofter for emissionen af svovldioxid (SO_2), kvælstofoxider (NO_x), flygtige organiske forbindelser (VOC) og ammoniak (NH_3). Der er en nøje sammenhæng mellem emission af NO_x og VOC og dannelse af ozon. Der er derfor en nøje afstemt balance mellem de forslåede grænseværdier for ozon og emissionsloftet for NO_x og VOC.

Mens emissionslofterne skal sikre, at ozonproblematikken er effektivt overvåget på det regionale niveau, skal målværdierne sikre den nødvendige overvågning på

lokalt niveau. Direktivet kan også bruges som en indikator for fremskridt i forbedring af de regionale ozonniveauer. Implementering af både direktivet om nationale emissionslofter og målværdierne i nærværende direktiv om luftens indhold af ozon skal sikre, at målsætningerne kan overholdes.

Målsætningen med direktivet er bl.a. en reduktion - på det samlede EU-plan - på mindst 2/3 af overskridelserne i 1990 af langtidsmålsætningen for sundhed og en reduktion på mindst 1/3 af overskridelserne af målsætningen for vegetation.

I modsætning til ozonlaget højt oppe i stratosfæren, der beskytter mod farlig UV-B-stråling, er ozon i troposfæren nær jordoverfladen en væsentlig forureningskomponent. Den menneskeskabte direkte emission af ozon er helt uvæsentlig, idet ozon er en såkaldt sekundær forurening, der ved en fotokemisk proces dannes i atmosfæren ud fra såkaldte ozonforløbere, primært kvælstofoxider (NO_x) og flygtige organiske forbindelser (VOC'er). En betingelse for processen, der ofte betegnes som smog, er rigeligt sollys og ofte høje temperaturer. De højeste ozonniveauer forekommer derfor i sommerperioden.

De naturlige kilder til ozon i luften er transport fra stratosfæren og lyn, der tilsammen antages at bidrage med omkring 20% af gennemsnitsniveauerne ved jordoverfladen. Det globale baggrundsniveau i Europa for ozon i troposfæren ligger omkring $60 - 70 \text{ mg/m}^3$ om sommeren.

Da ozon og dens forløbere kan transporteres over meget lange afstande er fotokemisk luftforurening også et regionalt problem, hvor kilder også uden for EU bidrager til ozonforureningen i EU.

Ozon er en meget reaktiv forurening, der kan reagere med både biologisk materiale og andre materialer som fx metaller, gummi og papir. For mennesker er det især luftvejssystemet, der angribes ved høje ozonniveauer og flere studier antyder, at der også kan forekomme et forhøjet antal dødsfald ved smog-episoder. Hertil kommer afgrødetab, som i Danmark er skønnet til omkring 1 mia. dkr pr. år.

Det centrale element i direktivet er et sæt målværdier til beskyttelse af både sundhed og vegetation. De angivne værdier skal være opfyldt senest for kalenderåret 2010:

	Parameter	Målværdi
1. Værdimål for beskyttelse af sundhed	Højeste 8-timers gennemsnit i løbet af en dag, beregnet som løbende gennemsnit.	120 mg/m^3 må ikke overskrides i mere end 20 dage pr. år regnet som gennemsnit over 3 år
2. Værdimål for beskyttelse af vegetation	AOT40, beregnet ud fra 1 times værdier fra maj til juli	$17000 \text{ mg/m}^3 \times \text{timer}$, regnet som gennemsnit over 5 år.

En målværdi er i direktivet defineret som en målsætning for luftkvalitet, der så vidt muligt skal opnås inden for en given periode. AOT40 er summen af forskellen mellem de målte timemiddelværdier større end 80 mg/m^3 og 80 mg/m^3 over en given sommerperiode idet, der kun medregnes timemiddelværdier, der er målt mellem kl. 08.00 og 20.00 for hver dag.

Medlemslandene skal ud fra angivne retningslinier udarbejde oversigter over de områder, hvori niveauerne er højere end de angivne målværdier, og udarbejde programmer, der sikrer overholdelse af målværdierne fra og med år 2010.

Desuden indeholder direktivforslaget et sæt langsigtede målsætninger:

Parameter

Langsigtet

målsætning, der ikke
må overskrides

1. Langsigtet
målsætning for
beskyttelse af
sundhed

Højeste 8-timers
gennemsnit i løbet af
et kalenderår, regnet
som løbende
gennemsnit

120 mg/m³

2. Langsigtet
målsætning for
beskyttelse af
vegetation

AOT40, regnet ud fra
1 times værdier fra
maj til juli

6000 mg/m³ x timer

Der er ikke angivet nogen dato for, hvornår den langsigtede målsætning skal være overholdt.

Direktivets langsigtede målsætning for så vidt angår sundhedsbeskyttelsen og vegetation er i overensstemmelse med WHO's nye retningslinier.

Forslaget indeholder også tærskelværdier for hhv. underretning og alarmering af befolkningen samt angivelse af indholdet i orienteringen:

Parameter

Tærskelværdi

Underretningstærskel 1 times gennemsnit

180 mg/m³

Alarmeringstærskel 1 times gennemsnit

240 mg/m³

Forslaget indeholder desuden en række bestemmelser om målenettets etablering, landenes analyse af de indsamlede data, landenes rapporteringsforpligtelser over for Kommissionen, Kommissionens forpligtelser over for Rådet og Parlamentet samt andre bestemmelser af administrativ art, herunder at landene inden den 1. januar 2001 skal have implementeret direktivet nationalt.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet.

Kommissionen vurderer, at principperne er overholdt, idet ozon er et sekundært forureningsstof og stærkt grænseoverskridende, hvorfor det er mest hensigtsmæssigt at udarbejde en strategi på EF-plan. Det anføres endvidere, at forslaget opstiller generelle EF-dækkende luftkvalitetsmålsætninger, samtidig med at medlemsstaterne er ansvarlige for at afgøre, hvilke foranstaltninger, der egner sig bedst til de lokale forhold.

Forslaget er en udfyldning af Rådets rammedirektiv om vurdering og styring af luftkvalitet (96/62/EF). Det er tanken, at forslaget skal erstatte direktiv 92/72/EF om luftforurening med ozon.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Regulering vedrørende luftkvalitet i Danmark sker ved miljøbeskyttelsesloven og bekendtgørelser med hjemmel heri. Overvågningen af luftens indhold af ozon er reguleret af bekendtgørelse nr. 184 af 11. marts 1994. Implementering af dette direktivforslag vil ske ved en ændring af denne bekendtgørelse.

Økonomiske konsekvenser

Luftkvaliteten måles i Danmark under det "landsdækkende luftkvalitetsmåleprogram" (LMP), som udføres i samarbejde mellem Danmarks Miljøundersøgelser, Miljøstyrelsen og frivilligt deltagende kommuner. En ny version af LMP (LMP IV) er udarbejdet med henblik på at opfylde de krav, der følger af direktivforslaget om grænseværdier for svovldioxid, kvælstofdioxid, partikler og bly, direktivforslaget om benzen og CO samt nærværende forslag.

Der er således allerede i Danmark taget højde for dele af de udgifter, som nærværende forslag vil medføre. På den baggrund anslås det, at nærværende forslag medfører ekstraomkostninger i størrelsesordenen 500.000 kr. i form af renovering og fornyelse af måleudstyr. For så vidt angår de kommunaløkonomiske konsekvenser er der truffet aftale mellem Miljøstyrelsen og de involverede kommuner om afholdelse heraf.

Beskyttelsesniveau

Gennemførelse af reduktionsforslagene på europæisk plan af NO_x- og VOC-emissionerne som angivet i direktivforslaget om emissionslofter vil medføre et forbedret beskyttelsesniveauet hvad angår høje ozonkoncentrationer - såvel i EU som i Danmark.

5. Høring

Forslaget har været sendt i høring i Forskningscenter for Skov og Landskab samt Botanisk Institut, Københavns Universitet.

Forslaget har ligeledes været i høring i EF-specialudvalget for miljø, hvor der ikke fremkom bemærkninger.